

SELETUSKIRI

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „riigihalduse ministri 19. detsembri 2022. a määruse nr 65 „Toetuse andmise tingimused ja kord meetmes „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond”“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

Eelnõu kohaselt täpsustatakse struktuuritoetuste andmist reguleerivat riigihalduse ministri 19. detsembri 2022. a määruse nr 65 „Toetuse andmise tingimused ja kord meetmes „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ toetuse andmise eesmärgi ja tulemuste kajastamist, mitmeid termineid, riigiabi andmisel kulutuste abikõlblikkust ja abi määrasid. Täpsustatakse olukorda, et taotluse saab esitada maakonna arengustrateegia sama tegevussuuna vaid ühele tegevustele. Arusaadavuse parandamiseks täpsustatakse turismisektori sihtpiirkonna definitsiooni ja matkaradade mõistet.

Oluline muudatus puudutab ka kaudsete kulude arvestust, mis nüüd võivad moodustada seitse protsenti projekti abikõlblikest kuludest, mis ei sisalda ehitamist või muid investeeringuid. Senine mudel, kus kaudsed kulud kaks protsenti arvestati kõigilt kuludelt, ei rahuldanud osapooli, kuna erineva arendustegevuste osakaaluga projektide kaudsete kulude vajadus osutus erinevaks. Muudatusega lubatakse projektidel, mis ei sisalda ehitamist või muid investeeringuid, paindlikumat projekti abikõlblikkuse algus- ja lõppkuupäeva sätestada.

Muudetakse projektide hindamist hindamiskomisjonidele lihtsamaks, selleks kaasab rakendusüksus taotluste hindamisse hindamiskomisjoni tööd toetavad eksperdid.

Määruse muudatusega soodustatakse arenguleppe piirkonna projektide elluviimist. Projektid, mis viiakse ellu arenguleppe tegevuskava projektina, saavad lisaks 0,5 boonuspunkti. Lisaboonus võimaldab projektil tõusta pingereas kõrgemale kohale.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna peaspetsialist Tea Caeiro Batista (5885 1479, Tea.Caeiro@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste osakonna KOV õigusvaldkonna juht Martin Kulp (5885 1442, martin.kulp@agri.ee). Eelnõu keelelist kvaliteeti kontrollis Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (56983427, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 59-st punktist.

Eelnõu punktidega 1–2, 4, 6, 27, 31–33, 59 täpsustatakse § 1 lõike 6 ja 7, § 2 lõike 1, § 3 lõike 2, § 5 lõike 2 punkti 12, § 13 lõike 4, § 15 lõike 1 punkti 4, 8 ja 9 ja § 29 lõike 3 punkti 4 sõnastust selguse huvides. Täpsustused on terminoloogias ja tehnilist laadi. § 15 lõike 1 punkti 4 sõnastust on korrigeeritud lühemaks, kuna liidud, seltsid ja assotsiatsioonid on üldiselt kas MTÜd või tulundusühistud, ehk pole vaja määruses eraldi loetleda.

Eelnõu punktidega 7–11 täpsustatakse § 4 lõike 1 sissejuhatavat lauset ja punktide 3, 9 ja 11 sõnastatust ning lisatakse lõige 1¹ õigusselguse huvides. Täpsustusega sätestatakse, et toetust antakse maakonna arengustrateegias tegevuskavas kajastatud projektile ning alapunktides loetletakse toetatavad tegevused projektis.

Lisatud lõige 1¹ on punktist 11 eraldatud lause osa, turismisektori mõiste, selleks, et taotlejal oleks lihtsam lugeda, mida peetakse silmas turismisektori sihtpiirkonna all. Toetatavate tegevuste osas muudatust ei ole määrase muutmise tehtud.

Turismisektori sihtpiirkonna sünonüümina on Eestis turismivaldkonnas ning turismi arengudokumentides (nt Turismistrateegia 2022-2025 ja Turismi pikk vaade 2025-2035) kasutusel mõiste turismisihtkoht või lühemalt sihtkoht.

Eelnõu punktiga 12 täpsustatakse meetme raames mittetoetatavaid tegevusi. § 4 lõike 2 punkti 1 on täiendatud viitega § 4 lõikele 11, mis tähendab, et üldiselt investeringuid jalg- või jalgrattateedesse liiklusseaduse § 2 punkti 15, 17, 18 või 25 tähenduses ei toetata, välja arvatud juhul, kui need on otseselt seotud koostöökeskuste ja kaugtöövõimaluste, tööstusalade ja ettevõtluseks vajaliku muu tehnilise taristu, tootearenduskeskuste ja inkubaatorite, regionaalsete kompetentsikeskuste ja turismi sihtpiirkonna käivitamise ja arendamisega. Muudatusega tekib võimalus II taotlusvooru projektides lisada jalgratta- ja jalgteedega seotud kulusid ka turismisektori sihtpiirkonna arendamise projektidesse, kui need kulud on otseselt seotud turismitoodete ja -teenuse või külastajatekondade arendamisega. Eelkõige võib turismiprojektides tekkida vajadus huviväärtustele juurdepääsu tagamiseks jalgradade loomise näol objekti vahetus läheduses või loodusturismile keskenduvates projektides, näiteks matkateede korrastamiseks. Selliseid liikumisradu ei loeta teeks liiklusseaduse § 2 punkti 81 mõistes. Samas võib teatud juhtudel olla vajalik ka juurdepääsu tagamiseks selliste investeringute tegemine, mida mõistetakse investeringuna jalg- või jalgrattateedesse liiklusseaduse tähenduses ning selle võimaluse määrase muudatus loob. Välistus toetada investeringuid jalg- või jalgrattateedesse tuleneb vajadusest vältida toetatavate tegevuste dubleerimist jalgratta- ja jalgteede rajamiseks välja töötatud toetusmeetmetega, mille eesmärgiks on igapäevasteks tööle ja teenustele liikumiseks säästvate liikumisviiside arendamine, mitte aga takistada juurdepääsude või matkaradade rajamist turismiprojektides. Jätakuvalt ei ole meetmest toetatavad sellised jalgratta- ja jalgteed, mille peamine kasutus on seotud kohalike elanike igapäevase tööle ja teenustele liikumisega, sest sellised tegevused ja kulud ei panusta meetme eesmärgi ja tulemuse saavutamisse ning on toetatavate tegevuste ja nende ettevalmistamisega otseselt mitteseotud, projekti elluviimise seisukohast põhjendamatud kulud.

Eelnõu punktiga 13 täiendatakse § 4 lõiget 2 punktidega 3¹ ja 3², milles sätestatakse, et meetme raames ei toetata kahte või enamat projekti sama maakonna arengustrateegia tegevuskava sama tegevussuuna alt ja ei toetata ka projekte, mis ei hõlma lõikes 1¹ sätestatud turismisektori sihtpiirkonda tervikuna.

Eelnõu punktidega 14–15 tunnistatakse kehtetuks § 4 lõike 2 punkt, kui mitte asjakohane ja sätestatakse § 4 lõige 3 uues sõnastuses, mille järgi vähemalt viieaastase kestusega taristuinvesteeringu korral peab olema tagatud kliimakindlus. Eelnõuga sätestatakse kliimakindluse tagamise definitsioon.

Eelnõu punktidega 16–17 täiendatakse ja täpsustatakse § 5 kulude abikõlblikkuse sätteid.

Lõike 2 punktis 5 võetakse teenuste kulude alt välja hangete korraldamise kulud, kuna need kulud loetakse üldkulude hulka. Lõike 2 punkti 12 täiendatakse täpsustusega, et abikõlblikud on sealhulgas ka rajatava keskkonna ligipääsetavuse tagamisega seotud kulud.

Eelnõu punktiga 18 muudetakse § 5 lõike 4 sõnastust ja sellega ka kaudsete kulude arvestamise põhimõtteid. Projekti tegevused jagatakse tinglikult investeringuid mittesisaldavateks (mõeldud on nn „pehmeid“ ehk arendustegevusi) ja investeringuid sisaldavateks tegevusteks.

7% kaudsed kulud arvestatakse edaspidi üksnes nende projekti tegevuste abikõlblikest kuludest, mis ei sisalda investeeringuid, ehk nn „pehmete“ tegevuste kuludest. Projekti tegevustele, mille sisuks on investeeringud, kaudseid kulusid ei arvestata.

Projekti kaudseteks kuludeks loetakse ühendmääruse § 21 lõigetes 4-6 loetletud kulusid. Juhul, kui abi antakse üldise grupierandi määruse artiklite 14, 26 ja 56 alusel, peab kaudsete kulude arvestuses lähtuma grupierandi määruse artiklite reeglitest.

Projektide kaudse kulu arvestamise põhimõtte muutmise tingis esimese taotlusvooru põhjal selgunud olukord, et arendusprojektide tegevustega kaasnenud kaudsete kulude vajadus oli kordades suurem, kui võrdluseks olevates ehitamistegevusi ja muid investeeringu sisaldavates projekti tegevustes, kus kaudsete kulude vajadus oli oluliselt väiksem. Põhjuseks asjaolu, et töötajate palkamise, töökohtade loomise ning ka tegevuse elluviimisega kaasnesid kordades suuremad kaudsed kulud, kui muudes projektides. Selle muudatusega soovime soodustada ja julgustada arendustegevusi ellu viima suuremal määral.

Määruse § 5 lõike 3 sätestatud investeeringu kulu kokku võib moodustada kuni 80 protsenti projekti abikõlblikust eelarvest.

Investeeringu all peetakse silmas nii ehitamist kui ka investeeringuid materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse, mis on kooskõlas projekti eesmärgiga ja abikõlblikud. Eesti Õigekeelsussõnaraamat selgitab, et investeering on kapitalimahutus.

Rahandusministeeriumi tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamat ([kliki SIIN](#)) annab järgneva selgituse: „Kinnisasja suunatavaks investeeringuks on üldjuhul ehitamine [ehitusseadustiku](#) § 4 mõistes (püstitamine, rajamine, paigaldamine, lammutamine, laiendamine, rekonstrueerimine, asendamine) ja kinnisasja soetamine.

Kinnisasi võib olla:

1. maa;
2. hoone, hoone osa;
3. rajatis;
4. eelnevate punktidega seotud õigused ning kohustused (hoonestusõigus, kasutusvaldus, korteriomand, korterihoonestusõigus).

Kinnisasja suunatud investeeringu hulka loetakse ainult need vallasasjad, mis on ehitisega püsivalt ühendatud ja konkreetsele ehitisele spetsiifilise vajadusega.“.

Eelnõu punktiga 19 täiendatakse § 5 lõikega 4¹ selguse huvides, nimetades kulud, mida loetakse ehitamise kulude hulka. Nendeks kuludeks on ehitusliku projekteerimise, ehitusprojektide ekspertiisi, sealhulgas ligipäätavuse ekspertiisi, ehitusmaksumuse kalkulatsiooni koostamise, ehitusgeoloogilise ja -geodeetilise uurimistöö, ehitusloa väljastamise, keskkonnamõjude hindamise ja muinsuskaitse eritingimuste koostamise kulusid koos selleks vajalike uuringutega ning detailplaneeringu koostamise kulud. Täpsustus on oluline nii kaudsete kulude arvestuse muutumise tõttu, kui ka projekti eelarves ehitustööde ja muu investeeringu kuludele seatud piirangu tähenduses.

Eelnõu punktiga 20 täiendatakse § 5 lõike 6 sõnastust, millega sätestatakse, et enne taotluse esitamist on lubatud teha ehitustööde ettevalmistusega seotud kuludele lisaks veel ka personalikulud üksnes ja ainult projekti ettevalmistamiseks. Muude personalikuludega võib jätkuvalt alustada pärast taotluse esitamist. Personalikulud on toetavad vastavalt ühendmääruse § 16 lõigetele 1–4. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse korral taotleja poolt tehtud ettevalmistavaid kulusid ei hüvitata.

Eelnõu punktiga 21 täiendatakse § 5 lõikega 6¹, millega täpsustatakse õigusselguse huvides, et kui abi antakse üldise grupierandi määruse alusel, välja kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks antav abi (artikkel 53), kui sama määruse artiklis 53 sätestatud tingimused on täidetud, ei tohi taotleja alustada projektiga seotud tegevusi ega võtta nende tegemiseks kohustusi

enne taotluse rakendusüksusele esitamist. Täpsustus on määruksesse sisse toodud, et vähendada vigu ja suurendada taotleja teadlikkust riigiabi reeglitest tulenevatest teatud piirangutest.

Eelnõu punktiga 22 täpsustatakse § 5 lõike 7 sõnastust ja võetakse kasutusele ühesugune terminoloogia teenuste meetmega. „Ehitamisega seotud ettevalmistavad tegevused“ asemel võetakse kasutusele „ehitustööde ettevalmistamisega seotud“ sõnastus. Täpsustus on terminoloogias ja pigem tehnilist kui sisulist laadi.

Eelnõu punktiga 23 täiendatakse § 7 lõiget 3 teise lauseosaga õigusselguse huvides, kuna kaudsete kulude arvestamisel riigiabi tegevuste puhul peab lähtuma üldise grupierandi määru artikli 14 reeglitest. Artiklite 14 alusel antava abi puhul on tegemist investeeringuteks antava regionaalabiga, mille abikõlblikud kulud on investeeringute kulud. Kaudsed kulud ei ole artikli 14 antava abi puhul abikõlblikud.

Eelnõu punktiga 24 täiendatakse § 9 lõiget 2, millega luuakse täiendav võimalus projektidele, mis ei sisalda ehitamist või muid investeeringuid.

Juhul, kui projekt ei sisalda ehitamist või muid investeeringuid, võib sätestada taotluse esitamise tähtpäevast hilisema projekti abikõlblikkuse alguskuupäeva. Projekti abikõlblikkuse lõppkuupäev on sama, mis meetme abikõlblikkuse lõpp – 2029. aasta 31. detsember.

Juhul, kui projekt sisaldab ehitamist või muid investeeringuid, ei tohi projekti abikõlblikkuse perioodi lõpp olla hilisem kui 36 kuud alates taotluse esitamise tähtpäevast. Investeeringuprojekti abikõlblikkuse perioodi algus ei tohi olla hilisem taotluse esitamise tähtpäevast. Põhjuseks on ehitust sisaldavate projektide venimise risk. Senised kogemused PKT projektidega näitasid, et ehitustegevused on kõige suurema mahuga ja pikema ajaperspektiiviga tegevused. Reeglina projektide venimised tekivad kas hangete kallinemise, nurjumise või vaidluste tõttu. Kuna projektiperioodi pikkus on maksimaalselt 36 kuus kuud ja struktuurivahendite perioodi lõpp 2029, siis pole võimalik ehitustegevust või ka investeeringuid sisaldavatele projektidele võimaldada valida hilisemat alguse kuupäeva.

Eelnõu punktiga 25 täpsustatakse sõnastust, et kui abikõlblik kulu suureneb ehitustegevuse hanke kallinemise tõttu, võib kallinenud tegevuse toetuse summat suurendada kuni kümme protsenti, juhul kui omafinantseeringut suurendatakse proportsionaalselt toetuse suurendamisega ja projektide rahastamise eelarve jääk seda võimaldab. Ehitustegevused projektis on kõige suurema mahuga tegevused ja võivad moodustada kuni 80 protsenti projekti abikõlblikust eelarvest. Ehituse maksumus selgitatakse välja hankemenetluse kaudu ja hind sõltub suurel määral ehitusturu tendidest. Ehitusturg on volatiilne ja selleks, et anda taotlejatele kindlustunnet, on määrulega antud võimalus taotleda juurde ehitustegevuse kallinemisest tulenevalt kuni 10%. Samas tuleb jälgida, et eelarve suurenemine ei saa ületada ehitustegevuse hanke kallinemist, eelarvet ei saa tõsta teiste ridade arvelt. Toetuse summa suurendamisel riigihanke kallinemise tõttu võib kujuneda investeeringute osakaaluks projektis suuremaks kui 80%.

Eelnõu punktiga 26 täpsustatakse regionaalabi määrasid vastavalt Eesti regionaalabi kaardile.

Eelnõu punktiga 28 täpsustatakse meetme tulemusnäitajasse „integreeritud projektidest kasu saanud organisatsioonide arv“ panustavate organisatsioonide kohta kasutatavat mõistet, kui tegemist on osapoolega, kes ei ole projekti partner. § 15 lõike 1 punktis 5 ja 6 ja § 18 lõike 6 punktis 3 nimetatud muu kasu saava organisatsiooni all mõistetakse organisatsioone, kes osalevad projektist toetatavate tegevuste elluviimisel, kuid kellel ei teki projekti rakendamise käigus kulusid. Muu kasu saava organisatsiooni sünonüüm, sealhulgas e-toetuse keskkonnas, on kaasatud organisatsioon. Meetme tulemusnäitajas „integreeritud projektidest kasu saanud organisatsioonide arv“ mõistetakse vastavalt näitajate metoodikale kasu saanud organisatsioonide all nii neid organisatsioone, kellel tekivad rakendamise käigus kulud (partnerid), kui ka neid kellel ei teki kulusid (muud kasu saavad organisatsioonid).

Eelnõu punktidega 29 ja 30 tunnistatakse kehtetuks § 13 lõige 7 ja § 15 lõike 1 punkt 3. Regulatsioonid lisatakse kehtivatest kohustustest selgema ülevaate andmiseks toetuse saaja kohustuste paragrahvi § 27 lõike 2 punkti 7¹ ja § 27 lõike 2 punkti 10.

Eelnõu punktiga 34 täpsustatakse § 15 lõike 1 punkt 12 nõuet taristuinvesteeringu kliimakindluse hindamisele. Enamuse projektide keerukuse tase on selline, et taotlejad suudavad ise hinnata taristuinvesteeringute kliimakindlust ning esitatud dokumendid kontrollitakse rakendusüksuse poolt üle. Ei ole otstarbekas seada taotlejale ülemäära bürokraatlikke nõudeid. Kuid vähemalt viieaastase kestusega taristuinvesteeringu puhul lisatakse taotlusele kliimakindluse tagamise hindamise tulemused ühendmääruse lisa 3 B-osas näidatud andmekoosseisus.

Ühendmääruse lisa 3 B-osas näidatud andmekoosseisus tähendab seda, et taotluses on oma sektsioon, millele vastates selgub vajadus kliimamõjude hindamise ja kliimakindluse hinnangu järele.

Eelnõu punktidega 35 ja 37 täiendatakse § 15 lõiget 1 punktiga 15 ning sama paragrahvi lõigetega 5 ja 6, millega lisatakse kohustus esitada taotlusega maakondliku arendusorganisatsiooni ning regionaalse arenguleppe nõukogu kinnituskiri, mis on vajalik esimesel juhul taotluse vastavuskontrolliks ning teisel juhul taotluste hindamiseks vastavalt hindamismetoodikale. Seega Lõuna-Eesti või Kesk-Eesti regionaalse arenguleppe nõukogu kinnituskiri on vajalik vaid juhul, kui taotluse hindamisel soovitakse sellele taotlusele täiendavaid boonuspunkte hindamisel. MARO kinnituskiri maakonna arengustrateegiat puudutavates punktides on kohustuslik kõigi taotluste puhul ning ilma selleta ei ole võimalik taotlust nõuetele vastavaks tunnistada.

Nendeks kinnitusteks on:

- 1) MARO poolt välja antud kinnituskiri maakonna arengustrateegia tegevuskava ühe tegevussuuna kohta vaid ühele projektile, millega kinnitatakse, et projekti tegevus on kajastatud maakonna arengustrateegia tegevuskavas ühe konkreetse tegevussuuna all, et tegemist on maakonnale strateegiliselt olulise projektiga, mille rahastusallikaks on maakonna arengustrateegia tegevuskavas kavandatud PEEK meede, et projekti tegevuse mõjupiirkond ja sihtrühm ei ole väiksemad kui ühe maakonna ulatus ja selle projekti eesmärk vastab meetme eesmärgile;
- 2) Lõuna-Eesti või Kesk-Eesti regionaalse arenguleppe nõukogu kinnitab kinnituskirjaga, et esitatud projekt vastab regionaalse arenguleppe tegevuskavale.

Eelnõu punktiga 36 tunnistatakse kehtetuks § 15 lõiked 2 ja 3, kuna juhenditele viitamine õigusaktis ei ole korrektne. Taotlejal on võimalus ja õigus kasutada rakendusüksuse veebilehel olevaid juhendeid. Lõige 3 tunnistatakse kehtetuks, kuna § 15 lõike 1 punkti 12 sõnastust on täpsustatud viitega ühendmääruse lisa 3 B osale.

Eelnõu punktiga 38 täiendatakse § 16 lõigetega 5 ja 6, millega reguleeritakse olukorda, kus esimeses ja teises taotlusvoorus kasutusele võtmata vahendid, vabanevad vahendid ja täiendavad vahendid liidetakse ühtseteks üle-eestilisteks vahenditeks, mis jaotatakse üle-eestilise reservnimekirja alusel. Reservnimekirja all mõistetakse projektide pingerida, mis on koostatud teise taotlusvooru hindamiskomisjonide poolt antud koondhinnete alusel. Projektide puhul, mida viiakse ellu ning seega ka hinnatakse mitme NUTS3 piirkonna komisjoni poolt, on täpsustatud, et reservnimekirja koostamisel võetakse nende projektide puhul aluseks piirkondades antud hinnete aritmeetiline keskmine. Reservnimekirja lisatakse kõik teises taotlusvoorus positiivse koondhinne saanud taotlused, mille rahastamiseks taotlusvoorus vahendeid ei piisa. See võimaldab ilma täiendava ajakuluta valida rahastamiseks täiendavaid projekte ning aitab sellega kaasa meetme eelarve täielikule ärakasutamisele perioodi lõpuks.

Eelnõu punktiga 39 tunnistatakse kehtetuks § 17, kuna teise vooru projektidele ei kehtestata lausalist eelnõustamise kohustust. Kui taotleja soovib, siis on tal võimalik saada nõustamist rakendusüksuses.

Eelnõu punktidega 40 ja 41 täpsustatakse § 18 lõike 4 regulatsiooni sõnastust, mille alusel saab maakonna arengustrateegia tegevuskava tegevussuuna kohta taotlusvoorus esitada vaid ühe taotluse MARO poolt väljastatud kirjaliku kinnituskirja alusel ning vastavalt juurde lisatud § 19 lõikele 2¹, kahe või enama taotluse esitamisel maakonna arengustrateegia sama tegevussuuna tegevustele, loetakse kõik sama tegevussuuna taotlused mittevastavaks. Taotluste vastavaks tunnistamisel lähtub RTK MARO kinnituskirjast, millest peab selgelt tulenema taotluse seos tegevuskava konkreetse tegevussuunaga. Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti regionaalse arenguleppe tegevuskava alusel esitatud projektide tegevuste arvule piirangut ei seata.

Eelnõu punktiga 42 täiendatakse § 20 lõikeid 1–2, millega muudetakse hindamiskomisjonide tööd tõhusamaks andes rakendusüksusele õiguse kaasata projektide valimiseks abiks ekspertide kogud.

Muudetakse ka hindamiskomisjonide koosseisudele esitatavaid nõudeid, võttes arvesse esimese taotlusvooru kogemust ning MARO-delt saadud tagasisidet. Edaspidi peab Lääne-Eesti, Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti hindamiskomisjoni kuuluma igast MARO-st üks esindaja ning kokku vähemalt kaks ettevõtjate organisatsiooni esindajat või tunnustatud ettevõtja juhtorgani liiget. Kirde-Eesti hindamiskomisjoni peab kuuluma üks MARO esindaja ning vähemalt kaks ettevõtjate organisatsiooni esindajat või tunnustatud ettevõtja juhtorgani liiget.

Eelnõu punktiga 43 muudetakse lihtsamaks § 20 lõike 3 tunnustatud ettevõtja definitsiooni. Eemaldatakse nõue 2021. aasta käibele.

Eelnõu punktiga 44 lisatakse § 20 lõige 4¹, millega sätestatakse rakendusüksuse kohustus kaasata eksperdid taotluse menetlusse ja ekspertide roll menetluses. Iga nõuetele vastavaks tunnustatud taotluse kohta esitab vähemalt üks ekspert hindamiskomisjonile oma põhjendatud hinnangu koos enda hinnetega valikukriteeriumite lõikes. Komisjoni liikmetel on õigus oma hinnangutele. Kui ekspertide põhjendused ja hinded komisjoni liikmetele sobivad, saab komisjon neid arvestada. Kui hindamiskomisjoni hinne ja hinnang kujuneb eksperdi omast erinevaks, siis tuleb lisaks hinnetele muuta ka hindamismetoodikale tuginevat sõnalist hinnangut. Pädevate ja nõuetekohaste ekspertide leidmise ja nendega lepingute sõlmimise eest vastutab rakendusüksus.

Eelnõu punktidega 45 ja 46 täiendatakse § 20 lõike 5 esimest lauset ja punkti 3, millega sätestatakse lisaks hindamiskomisjoni liikmetele ka ekspertidele konfidentsiaalsuse nõue.

Eelnõu punktiga 47 täiendatakse § 21 lõike 1 punkti 1 seirekomisjoni poolt 14.06.2024 kinnitatud esimese valikukriteeriumi sõnastust ja lisatakse mõju hindamise vajadus ka ÜSS2021_2027 § 3 lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) erieesmärgi saavutamisele. Projekti mõju hinnatakse maakonna arengustrateegia ja rakenduskava erieesmärgi ning meetme eesmärkide saavutamisele.

Eelnõu punktiga 48 täiendatakse § 21 lõike 1 punkti 2 sõnastust. Valikukriteeriumi „projekti põhjendus“ all hinnatakse muuhulgas, kas projektis ette nähtud tegevused võimaldavad parimal moel lahendada maakonna arengustrateegiast lähtuvat probleemi või kitsaskohta või kasutada arenguvõimalust. Kui sealhulgas võetakse projektis uuesti kasutusele kasutusest välja jäänud hooned riigi teenuste väljaviimise järgselt ning kui selle hoone baasil luuakse sihtrühma vajadustest lähtuvad terviklikult läbi mõeldud teenused, siis hinnatakse projekti kõrgemalt.

Eelnõu punktiga 49 täpsustatakse § 21 lõike 3 sõnastust, et kui projekti tegevusi tehakse erinevates NUTS 3 piirkondades mitme maakonna ühise projektina, peavad hindamise läbi viima projekti tegevuste NUTS 3 piirkondade kõik hindamiskomisjonid ja samas ka kõik hindamiskomisjonid peavad hindama projekti kui tervikut, mitte oma piirkonda jäävat projekti osa. On eemaldatud regulatsioonist kohustus rakendusüksusele korraldada nende

hindamiskomisjonide töö üheaegselt, kuna selleks puudub vajadus ja kõik hindamiskomisjonid kohustuvad hindama projekti tervikuna. Hindamiskomisjonidele on toeks ekspertide hinnangud, mis katavad samuti projekti tervikuna ning aitavad esile tuua seoseid teise NUTS piirkonna maakonna arengustrateegiate, arengu kitsaskohtade jm kohaspetsiifiliste osadega.

Eelnõu punktiga 50 täiendatakse § 21 lõiget 6 teise lausega, mis reguleerib olukorda, et kui mitme maakonna ühisprojekti, kui projekti tegevusi tehakse erinevates NUTS 3 piirkondades ja projekte hinnatakse erinevates NUTS 3 hindamiskomisjonides, kui esimese ja teise valikukriteeriumi hinne on 2,0 hindepunkti või sellest madalam ühes NUTS 3 piirkonnas, loetakse hinnang taotlusele negatiivseks ja taotluse hindamine lõpeb.

Eelnõu punktidega 51–53 muudetakse § 21 lõike 7 sõnastust ja erinevad boonuspunktide andmise alused paigutatakse erinevatesse lõigetes. Projektide koondhindele boonuspunktide lisamise järgselt võib taotluse lõplik hinne olla kõrgem kui 4,0.

Lõikes 7 sätestatakse juht, kui projekt viiakse ellu mitme maakonna ühise integreeritud koostööprojektina, antakse taotlusele boonusena 0,5 hindepunkti.

Lisatud lõige 7¹ sätestab juhu, kui projekti elluviimiseks kaasatakse erasektori rahaline panus, mis moodustab vähemalt 10 protsenti projekti abikõlblikust omafinantseeringust, antakse boonusena 0,5 hindepunkti, ja kui erasektor panustab vähemalt 50 protsenti projekti abikõlblikust omafinantseeringust, antakse boonusena 0,8 hindepunkti.

Lisatud lõige 7² sätestab juhu, kui projekt viiakse ellu arenguleppe piirkonna tegevuskava tegevusena, antakse boonusena 0,5 hindepunkti.

Positiivse hinnangu saanud projektide koondhindele lisatakse lõike 7 kuni 7² alusel saadud boonuspunktid ja seejärel järjestatakse taotlused lõpliku hinde alusel NUTS 3 pingeritta. Lisatud boonuspunktide tulemusel võib koondhinne olla kõrgem, kui 4.

Õigusselguse huvides on § 21 lõikele 8 lisatud täpsustus, et erinevates NUTS 3 piirkondade hindamiskomisjonides samale projektile antud boonuspunkte ei summeerita. Boonuspunktide andmise aluseks on faktilised asjaolud, mis välistavad olukorra, et üks komisjon lisab taotlusele boonuspunktid, aga teised mitte.

Kui integreeritud koostööprojekt viiakse ellu erinevates NUTS 3 piirkondades, antakse sellele positiivse hinnangu korral boonuspunktid kõigis NUTS 3 piirkondades.

Eelnõu punktidega 54–55 täpsustatakse § 26 lõike 2 punkti 1 sõnastust ja tunnistatakse kehtetuks punkt 6. Täpsustatakse juhtu, et kui toetuse saaja ei ole ehitustegevust sisaldavas projektis § 5 lõikes 6 nimetatud ehitustööde ettevalmistavaid töid ega sõlminud ehitustööde lepingut § 9 lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul (18 kuu jooksul taotluse esitamise tähtpäevast arvates), tunnistab rakendusüksus taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse kehtetuks.

Eelnõu punktidega 56 ja 57 täiendatakse § 27 lõiget 2 punktidega 7¹ ja 9, millega lisatakse toetuse saaja kohustuseks tagada mitterahalist toetust saanud ettevõtjate andmete olemasolu toetuse haldamise keskkonna sündmuste infosüsteemis iga poolaasta lõpu seisuga hiljemalt poolaastale järgneva kuu 15. kuupäevaks ja hiljemalt projekti elluviimise lõpuks tagama, et tal on väärindatava objekti omandi- või kasutusõigus. HMS kohaselt, kui tähtpäev langeb nädalavahetusele, loetakse tähtjaks järgmine tööpäev.

Eelnõu punktiga 58 täiendatakse § 28 lõiget 1 punktiga 11, millega sätestatakse rakendusüksuse kohustus moodustada hindamiskomisjonid ning korraldada ekspertide kaasamise taotluste menetlusse vastavalt §-le 20 ning korraldada ja juhendada nende tööd.

Eelnõu punktiga 60 täiendatakse § 31 lõikeid 1 ja 2, millega sätestatakse täiendav võimalus ettemaksu võimaldamiseks taotlejale vastavalt ühendmääruses sätestatud tingimustel, et ettemakse võib teha kuni 40% ulatuses määratud toetuse summast. Ühendmääruse § 30 lõike 3 kohaselt on ettemaksu kasutamise periood kuni kuus kuud. Elluviija peab esitama ettemakse kasutamist tõendavad dokumendid ning nende mitteesitamise korral peab ta toetuse tagastama 15 kalendripäeva jooksul. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi saavale toetuse saajale võib põhjendatud juhtudel teha toetuse ettemakseid ühendmääruse §-des 31 ja 32 kehtestatud tingimustel.

§ 2. Määruse rakendamine

Määruse muudatused rakendatakse üldises korras.

3. Määruse mõjud

Muudatusega ei lisandu täiendavaid mõjusid meetme rakendamisel. Eelnõu määrusena jõustumine aitab kaasa rakenduskava poliitikaeesmärgi „Inimestele lähedasem Eesti“ erieesmärkide „Tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnavalase arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine linnapiirkondades“ ja „Tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnavalase kohaliku arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine mujal kui linnapiirkondades“ saavutamisse.

Majanduslikku, sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale määruse muudatusega ei kaasne. Muudatustega kaasneb teatud piires positiivne mõju regionaalarengule, mis loob soodsamad tingimused piirkonna konkurentsivõime suurenemisele. Muudatusega ei kaasne taotleja halduskoormuse tõusu ega kasva rakendusüksuse töökoormus. Muudatusega ei kaasne olulisi riske ega negatiivseid kõrvalmõjusid.

4. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga ei kaasne kulusid ega tulusid riigieelarvele.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

6. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu väljatöötamisse on olnud kaasatud Riigi Tugiteenuste Keskus ja MAROd. Määruse muudatused saadetakse kooskõlastamisele Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule, maakondlikele arendusorganisatsioonidele, ÜKP seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile.